

UNIVERZITA KARLOVA PRÁVNICKÁ FAKULTA

KATEDRA TRESTNÍHO PRÁVA

POSUDEK VEDOUCÍHO PRÁCE

Téma práce : Ochranné léčení a zabezpečovací detence

Autor : Klára Fojtlová

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

Oponent: JUDr. Vladimír Pelc, Ph.D.

Rozsah práce: 84 stran

Datum odevzdání práce: 29. 10. 2019

1. Charakteristika tématu:

Téma ochranného léčení a zabezpečovací detence je velmi aktuální již vzhledem k legislativnímu vývoji v této oblasti. Institut zabezpečovací detence je relativně nový. Dosud nemáme samostatný zákon o výkonu ochranného léčení, což jen částečně nahrazuje úprava v jiných předpisech. I v mezinárodním odborném diskurzu patří tyto formy internace k nejčastěji diskutovaným tématům (včetně problému tzv. multirecidivistů a tzv. postdetenční péče). Jako diplomní úkol je toto téma relativně náročné, neboť vyžaduje orientaci posluchače v látce, která je během magisterského programu probírána jen okrajově. Potřebné je obeznámenost diplomanta s psychiatrickým a terapeutickým pojmoslovím. Nutné jsou i dobré znalosti procesních předpisů a problémů zdravotnického práva. K dispozici není mnoho podrobnějších monografických prací na toto téma, z nichž by kandidát mohl čerpat.

2. Hodnocení po formální a obsahové stránce:

Diplomantka si rozsáhlou látku obratně rozvrhla. V úvodu vysvětluje základní terminologii související s ochranným léčením a zabezpečovací detencí. Vedle pojmů přičetnosti a zmenšené přičetnosti autorka usiluje o srozumitelný výklad obecnějších formulací trestního zákoníku, k nimž patří „stav vyvolaný duševní poruchou“, „zneužívání návykové látky“ či „nebezpečnost pobytu pachatele na svobodě“. Autorka přibližuje řadu problémů, které často zůstávají mimo záběr výuky v magisterském studiu (např. pojem parciální přičetnosti).

Těžiště práce spočívá v podrobném výkladu o institutech ochranného léčení a zabezpečovací detence. Diplomantka zde vždy zkoumá důvody pro uložení těchto ochranných opatření, postup při jejich nařízení a výkonu, otázku trvání a možnosti propuštění. Posluchačka využívá poznatky z vlastního terénního výzkumu v Psychiatrické nemocnici Bohnice a v Ústavu pro výkon zabezpečovací detence v Brně – Bohunicích.

V závěrečné části diplomové práce je provedeno srovnání s právní úpravou v Německu a Švýcarsku.

Předložená práce není povrchní kompilací, ale detailní studií, pro niž autorka shromáždila široký okruh pramenů. Kromě příruček a učebnic autorka čerpala z celé řady článků v odborných periodikách. Dohledala podklady a materiály jinde nepublikované.

Obratně zachází s judikáty. Poznámkový aparát je řádně veden, včetně citací pramenů ze sítě Internet. Autorka si osvojila explanační a interpretační metody, včetně analýzy, syntézy, analogie, srovnání a specifikace. Zejména detailně prozkoumává jednotlivé dílčí složky problému a pak své poznatky zobecňuje.

Diplomová práce představuje ucelený úvod do problematiky ochranného léčení a zabezpečovací detence; kromě celkového shrnutí tématu však práce obsahuje i řadu zajímavých dílčích postřehů a pozorování autorky. Zvláště cenné jsou poznatky, které diplomantka načerpala při návštěvách zařízení, kde se zmíněná ochranná opatření vykonávají. Posluchačka absolvovala konzultace s tamními odborníky, zkoumala dané prostředí a režim těchto zařízení. Autorka mimo jiné popisuje vývoj, kterým u nás prošel režim psychiatrického ochranného léčení. Připomíná osobnost MUDr. Jaroslava Skály, jemuž se připisuje zavedení tzv. bodovacího systému. V rámci ochranného léčení autorka rozlišuje fázi seznamovací (přípravnou), motivační, sebepoznávací, resocializační a fázi výstupní. Autorka odhaluje přehlížené věcné souvislosti výkonu ochranného léčení, např. s problémy systému veřejného zdravotního pojištění nebo technickými novinkami (otázka mobilních telefonů). U protialkoholního léčení zmiňuje problém návštěv. Jiným úskalím výkonu ochranného léčení je sklon odsouzených překračovat dobu povolených vycházek.

Vyzdvihnout je třeba i závěrečné pojednání o německé a švýcarské úpravě stacionárních opatření. Ač jde o materii velmi náročnou, dokázala ji posluchačka zpracovat velmi srozumitelně a přístupně i českému odbornému čtenáři.

V závěru práce je akcentován kritický postoj autorky, která si uvědomuje s jak závažnými zásahy do osobní svobody je výkon ochranného léčení a zabezpečovací detence spojen. Varuje před možným zneužíváním přeměny ochranného léčení v zabezpečovací detenci u tzv. nespolupracujících pacientů.

3. Otázky k zodpovězení při obhajobě:

Navrhuji, aby v rámci ústní obhajoby kandidátka stručně vysvětlila rozdíl mezi případy, kdy je ochranné léčení ukládáno tzv. obligatorně a kdy fakultativně. Za jakých podmínek lze od výkonu ochranného léčení upustit? Existuje u ambulantního ochranného léčení lhůta pro přezkum jeho dalšího trvání?

Dále by diplomantka mohla přiblížit, v čem spočívá tzv. následná zabezpečovací detence dle německého práva (nachträgliche Sicherungsverwahrung).

4. Doporučení / nedoporučení práce k obhajobě. Doporučuji k obhajobě.

5. Navržený klasifikační stupeň: 1(výborně)

V Praze dne 5. ledna 2020

JUDr. Jaromír Hořák, Ph.D.

vedoucí diplomové práce